

непередбачених фінансових втрат (зниження прибутків, доходів, втрата капіталу та ін.) унаслідок прийнятого суб'єктом господарювання рішення про здійснення інвестицій у певному середовищі.

Враховуючи той факт, що у рейтингах відомих світових інвестиційних агентств Україну віднесено до країн з підвищеним рівнем інвестиційного ризику, можливо спрогнозувати особливості інвестиційної стратегії іноземних інвесторів в Україні найближчим часом (в разі відсутності істотних якісних змін в економічному механізмі іноземного інвестування в Україні):

1) Немає підстав очікувати надходження значних зовнішніх інвестиційних ресурсів з приватних джерел. Скоріше за все, основними інвесторами будуть міжнародні фінансові організації та уряди західних держав за неекономічними міркуваннями під гарантії уряду України.

2) Особливістю інвестиційної стратегії іноземних інвесторів буде пріоритет короткотермінової максимізації прибутків. Це означає концентрацію активності, насамперед, в сфері послуг, торгово-посередницької діяльності, а також в харчовій, легкій промисловості та інших, схожих за виробничо-економічними характеристиками галузях.

3) Іноземні інвестори не зацікавлені фінансувати в Україну високотехнологічні виробництва.

4) Участь в інвестиційному процесі відомих фірм, скоріше за все, зводиться до створення стратегічних засад на перспективному ринку і поки що не буде масштабною. Ділової активності слід чекати від малих та середніх компаній.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЄКТІВ

С. Ю. ЮР'ЄВА, канд. екон. наук, доц., К. В. КОШЕЛЕВИЧ

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Реалізація інвестиційних будівельних проєктів (ІБП) - це бізнес з високим рівнем ризику. Дані причини подібні до тих, через які реалізація ІБП закінчується провалом: неякісне планування, несприятливі обставини, неточний або недостатній обмін даними, недоліки контролю над зовнішнім і внутрішнім середовищем проєкту, незадовільна система управління. Будівельні організації в більшості своїй успішно з ними справляються, але постійне

збільшення факторів ризику вимагає безперервного вдосконалення методик управління ними. Інвестори, замовники, органи державної влади, громадські організації, органи соціального та екологічного контролю, ЗМІ – усі вони розширюють область ризиків.

Все це свідчить про те, що управління ризиками слід розглядати як серію цілеспрямованих дій, які утворюють єдиний механізм управління ризиками, інтегрований в процес управління інвестиційним будівельним проектом. Тому, в даний час управління ризиками є основою будь-якої комерційної діяльності, а в діяльності з реалізації ІБП – особливо.

Теоретичні та методологічні основи управління ризиками проекту розглядалися в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Так, роботи Каплана С. та Гарріка Б. стали імпульсом розвитку сучасних методик управління ризиками. Основна увага з їх боку приділялася в основному лише кількісному визначенню ризику. Найбільшу популярність придбало керівництво американського Інституту Управління Проектом "A guide to the project management body of knowledge" [1]. Дослідження вітчизняних вчених: Пересади А., Бланка І., Гуцайлюка З., Савчука А. тощо були направлені саме на проблеми управління інвестиційними проектами на підприємствах.

На даній стадії розвитку теорії управління ризиками відсутні єдиний підхід і типові методики ідентифікації та оцінки ризиків; понятійний апарат; недостатньо досліджені способи зниження ступеня впливу ризиків до прийнятного рівня (у вітчизняній літературі в основному обговорюється страхування). Це призводить до ослаблення значущості механізму управління ризиками в процесі реалізації ІБП, а також до відмови від практичного використання даної технології, що в кінцевому підсумку актуалізує тему даного дослідження.

Основною метою тез є представити процес управління ризиками в процесі реалізації інвестиційних будівельних проектів.

Під управлінням ризиками в процесі реалізації ІБП розуміється повторювана на протязі життєвого циклу, послідовність дій, яка сприяє збереженню стійкості ІБП від наслідків негативних ситуацій.

Алгоритм управління ризиками в процесі реалізації ІБП представляє собою наступну послідовність дій (кроків):

1. Планування управління ризиками: розробка плану управління ризиками; виявлення потреби в навчанні персоналу; визначення шкал ймовірності виникнення, величини втрат і ступеня впливу ризиків відповідно до умов реалізації ІБП.

2. Виявлення можливих негативних ситуацій і докладний опис їх

характеристик: коли очікується прояв ризику, характер втрат.

3. Оцінка ймовірності виникнення ризиків і величини втрат в разі їх прояву.

4. За матрицею "Ймовірність-Втрати" розраховується індекс кожного ідентифікованого ризику, кількісно і якісно оцінюється ступінь впливу ризиків на хід реалізації ІБП і якісно оцінюється рівень кожного ідентифікованого ризику.

5. Отримані дані зводяться в спеціальну форму "Ризик-регістр". Після чого вся інформація зберігається в базі даних ризиків, за допомогою якої формується "Рейтинг ризиків", що дозволяє визначити черговість обробки ризиків.

6. Проводиться вибір способу обробки ризиків, за допомогою аналізу всіх можливих варіантів, причому робиться докладний опис майбутніх заходів щодо зниження ступеню впливу ризиків на хід реалізації ІБП до прийнятного рівня.

7. Знижується ступінь впливу ризиків до прийнятного рівня. Всі дії проводяться під постійним контролем.

8. Вся інформація, отримана в процесі управління ризиками, використовується при в наступних циклах управління.

Даний алгоритм дозволяє активними діями по обробці ризиків домогтися їх зниження до прийнятного рівня, тим самим збільшити ймовірність успішного завершення будівництва та отримати перевищення результатів управління ризиками над витратами в процесі управління.

Список використаних джерел

1. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOOK GUIDE) – Fourth Edition. (2008). (4). USA: Project Management Institute, Inc.

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ ДЛЯ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОСТІ СТРАТЕГІЙ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Н. В. ДРІЛЬ, асистент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Невизначеність і нестабільність сучасного бізнес-середовища України та світу, підсилення конкурентної боротьби за споживачів і інвесторів чинить все більший вплив на прийняття зважених стратегічних рішень, а класичні моделі стратегічного управління та звична чітка логіка не в повному обсязі сприяють цьому. В умовах мінливості та недостатності інформації для оцінки